

PRZEDMIOTOWE OCENIANIE Z HISTORII - KL. IV-VIII - W SZKOLE PODSTAWOWEJ

W ŁĘCZYCACH im. ADAMA LORETA

I. Podstawa prawna.

Przedmiotowe ocenianie z historii w kl. IV-VIII opracowano w oparciu o :

- Rozporządzenie MEN z dnia 10 czerwca 2015r. (poz. 843) w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych, a także Rozporządzenie MEN z dnia 11 sierpnia 2016r. (poz. 1278) zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych,
- obowiązującą podstawę programową kształcenia ogólnego w szkole podstawowej,
- Statut Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Adama Loreta w Łęczycach.

II. Nauczanie historii w Szkole Podstawowej im. Adama Loreta w Łęczycach.

Nauczanie odbywa się na podstawie programu „*Wczoraj i dziś*” (Program nauczania historii w klasach 4-8 szkoły podstawowej) autorstwa Tomasza Maćkowskiego, zgodnie z obowiązującą podstawą programową.

III. Cele nauczania.

Celem nauczania historii w szkole podstawowej jest:

- przekazywanie ważnych wydarzeń z dziejów narodu polskiego, zwłaszcza poprzez dokonania wybitnych postaci historycznych; zapoznanie z symbolami narodowymi, państwowymi, religijnymi i kształtowanie szacunku wobec nich,
- rozbudzanie poczucia miłości do Ojczyzny poprzez szacunek i przywiązanie do tradycji i historii własnego narodu,
- kształtowanie więzi z krajem ojczystym, świadomości obywatelskiej, postawy szacunku i odpowiedzialności za własne państwo,
- przekazywanie ważnych wydarzeń z zakresu historii powszechnej; budowanie szacunku dla innych ludzi oraz dokonań innych narodów,
- rozbudzenie zainteresowania własną przeszłością, swojej rodziny oraz historią lokalną i regionalną,
- kształtowanie zrozumienia dla takich wartości jak: prawda, dobro, sprawiedliwość, piękno,

- rozwijanie wyobraźni historycznej,
- kształtowania zdolności humanistycznych, sprawności językowej, umiejętności samodzielnego poszukiwania wiedzy i korzystania z różnorodnych źródeł informacji, formułowania i wypowiedzania własnych opinii.

IV. Cele oceniania.

Ocenianie z historii ma na celu:

- kształtowanie postaw i zachowań pożądaných społecznie i posługiwanie się nimi we własnych działaniach ucznia,
- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych oraz postępach w nauce,
- dostarczanie rodzicom i nauczycielowi informacji o postępach oraz trudnościach ucznia, a także o jego uzdolnieniach historycznych,
- umożliwienie nauczycielowi ciągłego doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej,
- pomaganie uczniowi w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju i motywowanie go do dalszej pracy.

V. Zasady, metody i kryteria oceniania.

Nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów o zakresie wymagań edukacyjnych z historii, wynikających z realizowanej podstawy programowej oraz o sposobie i zasadach oceniania.

Nie ocenia się ucznia po dłuższej, usprawiedliwionej nieobecności w szkole. Okres ten trwa od dnia do 7 dni (w zależności od długości absencji). Uczeń po każdej nieobecności jest zobowiązany do uzupełnienia braków w zeszycie (zeszycie ćwiczeń).

1. Ocena z historii określa:

- aktualny stan wiedzy i umiejętności ucznia,
- postępy w nauce,
- wkład pracy ucznia.

2. Uczeń może otrzymać ocenę za:

- sprawdziany,

- kartkówki,
- osiągnięcia w konkursach historycznych: szkolnych i pozaszkolnych oraz olimpiadach,
- obszerną pracę/działanie o podniesionym stopniu trudności (np. prezentacja),
- aktywność,
- odpowiedzi ustne,
- pracę na lekcji (indywidualną bądź grupową),
- praca pozalekcyjna (np. projekty: przedmiotowe i interdyscyplinarne; kółko historyczne; występy),
- zadanie domowe.

3. Organizacja realizacji sprawdzianów, kartkówek.

- Sprawdziany obejmują wiadomości i umiejętności z zakresu zrealizowanego działu tematycznego. Poprzedzone są lekcjami utrwalającymi w/w materiał.
- Nauczyciel ma obowiązek zapowiedzieć sprawdzian i wpisać jego termin do dziennika z tygodniowym wyprzedzeniem.
- Ocenione sprawdziany uczeń powinien otrzymać w ciągu dwóch tygodni (i najpóźniej na tydzień przed klasyfikacją), a ocenione kartkówki w ciągu tygodnia.
- Oceny ze sprawdzianów mają najistotniejszy wpływ na ocenę półroczną i roczną.
- Sprawdzone i ocenione prace pisemne (sprawdziany) są udostępniane rodzicom w trakcie spotkań na terenie szkoły (np. w trakcie godzin dostępności nauczyciela, podczas wywiadówek oraz w innych terminach, uzgodnionym wcześniej z nauczycielem). Dokumentacja ta przechowywana jest przez nauczyciela przez dany rok szkolny.
- Uczeń ma obowiązek przystąpienia do wszystkich sprawdzianów. Jeśli z przyczyn losowych nie był obecny na sprawdzianie (w dzienniku, w miejscu oceny, zaznacza się wówczas – „no” tj. nieobecny), powinien go napisać w terminie uzgodnionym z nauczycielem, jednak nie później niż 2 tygodnie po przyjeździe do szkoły (w trudnych sytuacjach losowych ucznia, termin ten może ulec zmianie).

- Jeśli uczeń nie zgłosił się w wyznaczonym terminie do napisania sprawdzianu, nauczyciel ma prawo wstawić ocenę niedostateczną, bądź też, bez zapowiedzi, odpytać go lub sprawdzić pisemnie jego umiejętności z zakresu materiału obejmującego w/w sprawdzian.
- Kartkówki obejmują materiał maksymalnie z trzech ostatnich lekcji, trwają nie dłużej niż 15 minut (dowolna liczba minut w zależności od potrzeb) i nie muszą być zapowiedziane.
- Kartkówki, jako krótkie formy sprawdzenia wiedzy, po ocenieniu przekazywane są uczniom.
- Jeżeli uczeń był nieobecny w terminie, w którym została przeprowadzona kartkówka, może napisać ją w innym terminie wyznaczonym przez nauczyciela.

4. Poprawa ocen.

- Uczeń, który uzyskał ze sprawdzianu ocenę niedostateczną bądź dopuszczającą może ją poprawić. Dwa razy w semestrze może poprawić również wyższą ocenę z w/w pracy pisemnej, tj. dostateczną (3) i dobrą (4).
- Poprawa sprawdzianów odbywa się w ciągu 2 tygodni od dnia oddania i omówienia prac; w sytuacjach losowych po indywidualnym uzgodnieniu terminu z nauczycielem. Do poprawy danego sprawdzianu uczeń może przystąpić jeden raz.
- Kartkówki nie podlegają poprawie.
- Uczeń, który pisał pracę niesamodzielnie (np. ściągał) lub korzystał z niedozwolonych pomocy, otrzymuje ocenę niedostateczną z możliwością jej poprawy.

5. Ocenianie aktywności.

Uczeń za aktywność na lekcji otrzymuje plusy, które podlegają zamianie na oceny:

- przy jednej godzinie historii w tygodniu – 3 plusy na ocenę bardzo dobrą (kl. IV),
- przy dwóch godzinach historii w tygodniu – 5 plusów na ocenę bardzo dobrą (kl. V-VIII).

6. Nieprzygotowanie do lekcji.

- Uczeń powinien być przygotowany do lekcji, posiadać podręcznik, zeszyt przedmiotowy (zeszyt ćwiczeń) oraz potrzebne przybory szkolne.

- Nieprzygotowanie ucznia do zajęć (z wyjątkiem sprawdzianów) powinno być zgłoszone na początku lekcji i odnotowane w dzienniku. Uczeń w ciągu półrocza może zgłosić bez podania przyczyny dwa nieprzygotowania do lekcji historii. W przypadku kolejnego nieprzygotowania otrzymuje ocenę niedostateczną.

7. Kryteria oceniania.

Począwszy od klasy IV śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne ustala się w stopniach według następującej skali:

- stopień celujący (6) - skrót: cel.
- stopień bardzo dobry (5) - skrót: bdb.
- stopień dobry (4) - skrót: db.
- stopień dostateczny (3) - skrót: dst.
- stopień dopuszczający (2) - skrót: dop.
- stopień niedostateczny (1) - skrót: ndst.

W bieżącym ocenianiu dopuszcza się stosowanie skrótów stopni, plusów i minusów.

Prace pisemne (sprawdziany) oceniane są punktowo, a następnie przeliczane na skalę procentową odpowiadającą poszczególnym ocenom:

- 0% - 35% - niedostateczny
- 36% - 55% - dopuszczający
- 56% - 75% - dostateczny
- 76% - 85% - dobry
- 86% - 95% - bardzo dobry
- 96% - 100% - celujący

8. Warunki i tryb uzyskania oceny wyższej, niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna z historii, reguluje statut szkoły.

VI. Ogólne wymagania edukacyjne na poszczególne oceny śródroczne i roczne.

Ocena celująca

Uczeń:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony podstawą programową,
- otrzymuje celujące i bardzo dobre oceny ze sprawdzianów oraz celujące i bardzo dobre oceny bieżące,
- zna i rozumie podstawowe pojęcia historyczne, poprawnie posługuje się kategoriami historycznymi (myślenie przyczynowo – skutkowe),
- bardzo dobrze posługuje się mapą,
- potrafi samodzielnie dotrzeć do różnych źródeł informacji i w oparciu o nie rozszerzyć swoją wiedzę historyczną,
- wyraża własne zdanie, popiera je właściwą i logiczną argumentacją,
- samodzielnie rozwiązuje sytuacje problemowe wymagające wiedzy z różnych działów,
- biegle wykorzystuje zdobytą wiedzę, by twórczo rozwiązywać nowy problem,
- uczestniczy w konkursach historycznych i uzyskuje w nich dobre wyniki,
- prowadzi zeszyt przedmiotowy i systematycznie odrabia prace domowe i dodatkowe,
- posługuje się poprawną polszczyzną.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- opanował zakres wiedzy i umiejętności określony podstawową programową w stopniu bardzo dobrym,
- otrzymuje oceny bardzo dobre i dobre ze sprawdzianów (przewaga bardzo dobrych) oraz bardzo dobre i dobre oceny bieżące,

- dociera samodzielnie do źródeł i informacji wskazanych przez nauczyciela,
- aktywnie uczestniczy w lekcji,
- postawione problemy i zadania rozwiązuje w sposób samodzielny,
- rozwiązuje zadania dodatkowe o średnim stopniu trudności i potrafi zaprezentować ich wynik na forum klasy,
- poprawnie posługuje się poznanymi pojęciami, dostrzega przyczyny i skutki wydarzeń historycznych,
- potrafi poprawnie rozumować w kategoriach przyczynowo - skutkowych,
- potrafi uporządkować zebrany materiał, przechować go i właściwie wykorzystać,
- potrafi pracować z mapą,
- prowadzi zeszyt przedmiotowy i systematycznie odrabia prace domowe.

Ocena dobra

Uczeń:

- opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową i w zakresie wiedzy ma niewielkie braki,
- otrzymuje ze sprawdzianów w większości dobre oceny i ma przeważającą liczbę ocen bieżących dobrych,
- potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z różnych źródeł informacji,
- potrafi samodzielnie rozwiązywać typowe zadania, natomiast zadania o stopniu trudniejszym wykonuje pod kierunkiem nauczyciela,
- poprawnie rozumuje w kategoriach przyczynowo – skutkowych i umie samodzielnie odróżnić przyczyny i skutki wydarzeń historycznych,
- rozwiązuje niektóre zadania dodatkowe o stosunkowo niewielkiej skali trudności,

- praca z mapą, przy pomocy nauczyciela, nie sprawia mu trudności,
- prowadzi zeszyt przedmiotowy i systematycznie odrabia prace domowe,
- na większości lekcji jest aktywny i wykazuje zainteresowanie omawianą problematyką.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- nie opanował w pełni wiadomości i umiejętności zawartych w podstawie programowej; nabyta przez niego wiedza jest wyrywkowa i fragmentaryczna,
- ze sprawdzianów otrzymuje oceny dostateczne i ma przeważającą liczbę ocen bieżących dostatecznych,
- potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z podstawowych źródeł informacji i zrozumieć najważniejsze zagadnienia historyczne,
- potrafi sytuować wydarzenia w czasie i przestrzeni,
- nie potrafi łączyć wydarzeń w logiczną całość, ale dostrzega przy pomocy nauczyciela łatwiejsze wydarzenia przyczynowo – skutkowe,
- zna podstawową terminologię historyczną i podstawowe daty,
- ma problemy w pracy samodzielnej,
- prowadzi zeszyt przedmiotowy i systematycznie odrabia prace domowe,
- w czasie lekcji wykazuje się aktywnością w stopniu zadowalającym.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- ma braki w wiadomościach i umiejętnościach określonych podstawą programową, ale braki te nie przekreślają możliwości jego dalszego kształcenia,

- ze sprawdzianów otrzymuje oceny dopuszczające, ma przeważającą liczbę ocen bieżących dopuszczających,
- przy pomocy nauczyciela potrafi wykonać proste polecenia wymagające zastosowania podstawowych umiejętności,
- nie dostrzega związków przyczynowo – skutkowych i nie łączy nabytej wiedzy w logiczną całość,
- biernie uczestniczy w lekcji; włącza się do pracy na wyraźne polecenie nauczyciela,
- ma braki w zeszyte przedmiotowym i częste braki prac domowych.

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności zawartych w podstawie programowej w sposób pozwalający na kontynuację nauki na wyższym szczeblu,
- ze sprawdzianów otrzymuje oceny niedostateczne
- nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać prostych poleceń wymagających zastosowania podstawowej wiedzy i umiejętności,
- nie współpracuje z nauczycielem ani z grupą uczniów,
- wykazuje lekceważący stosunek do przedmiotu,
- ma duże braki w zeszyte przedmiotowym; bardzo często nie odrabia prac domowych.

VII. Dostosowania dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Wymagania edukacyjne dla uczniów z opiniami i orzeczeniami, u których stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe, będą dostosowywane do indywidualnych potrzeb edukacyjnych, zgodnie ze wskazaniami poradni, np.:

- wydłużenie czasu pisania lub ograniczenie ilości zadań na sprawdzianach,

- możliwość poprawy sprawdzianu ustnie lub mniejszymi partiami,
- kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów; upewnienie się czy polecenie są zrozumiałe, a w razie potrzeby wyjaśnienie zadań lub przeczytanie na głos poleceń,
- podczas odpytywania zadawanie dodatkowych pytań naprowadzających, dawanie więcej czasu na przypomnienie nazw, terminów, faktów,
- uwzględnianie trudności z zapamiętywaniem dat, nazwisk,
- przy ocenianiu branie pod uwagę zaangażowanie ucznia, wkład pracy (nie tylko samą wiedzę i umiejętności),
- w czasie lekcji zwracanie uwagi czy przekazywane treści i polecenia są zrozumiałe,
- motywowanie uczniów mających trudności do pracy poprzez pochwały na forum klasy i indywidualnie.

VIII. Praca z uczniem uzdolnionym.

- Zachęcanie do udziału w kole historycznym, konkursach i olimpiadach.
- Pomoc w przygotowaniu się do konkursów.
- Proponowanie prac dodatkowych (prezentacje multimedialne, albumy, dekoracja historyczna, przygotowanie elementów lekcji, projekty) w celu poszerzania wiedzy i umiejętności oraz rozwoju kreatywności uczniów.
- Udostępnianie zadań dodatkowych, wymagających samodzielnego myślenia, doboru narzędzi i sposobu wykonania.

Nauczyciel historii
Krzysztof Konieczny

Wczoraj i dziś kl. 8 EDYCJA 2021–2023

Rozkład materiału i wymagania na oceny z historii dla klasy VIII szkoły podstawowej

Temat lekcji	Materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział I: II wojna światowa							
1. Napaść na Polskę	1. Przygotowania Niemiec do wojny 2. Polski plan obrony 3. Wybuch II wojny światowej	XXXII.1 XXXII.2 XXXII.3	– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), „dziwna	– identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-	– wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r.	– identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka	– ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r.

	<p>4. Wojna obronna w 1939 r. 5. Napaść sowiecka 6. Ewakuacja polskich władz 7. Bilans wojny obronnej</p>		<p>wojna”, internowanie</p> <p>– zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina</p>	<p>Śmigłego, Stefana Starzyńskiego</p> <p>– wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej</p> <p>– podaje przykłady szczególnego bohaterstwa Polaków, np. obrona poczty w Gdańsku, walki o Westerplatte, obrona wieży spadochronowej w Katowicach, bitwy pod Mokrą i Wizną, bitwa nad Bzurą, obrona Warszawy, obrona Grodna, bitwa pod Kockiem, obrona Helu</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, bitwa graniczna, „polskie Termopile”</p> <p>– zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacja Warszawy (28 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939)</p> <p>– przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski</p> <p>– wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi</p>	<p>Kleeberga, Tadeusza Kutrzeby</p> <p>– przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r.</p> <p>– omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow</p> <p>– wymienia i charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski</p>	<p>– ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.</p>
--	--	--	--	---	--	--	--

					i sowieckimi		
2. Podbój Europy przez Hitlera i Stalina (1939–1941)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojna zimowa 2. Agresja Niemiec na Danię i Norwegię 3. Atak III Rzeszy na Francję 4. Państwo Vichy 5. Bitwa o Anglię 6. Wojna na Bałkanach 	XXXIII.1	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię</p> <p>– identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a</p> <p>– wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: linia Maginota, kolaboracja</p> <p>– zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (IV 1940), ataku III Rzeszy na Francję (V–VI 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940)</p> <p>– wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r.</p>	<p>– identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji</p> <p>– opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie</p>	<p>– zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941)</p> <p>– przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941</p> <p>– przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1940</p>	– opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941
TSW – Dlaczego Niemcy nie zdobyli Anglii?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak pokonać flotę brytyjską? 2. Bitwa o Anglię 3. Pierwsza porażka Hitlera 	XXXIII.1	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Enigma</p> <p>– zna datę: bitwy o Anglię (lato–jesień 1940)</p> <p>– identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Lew morski”</p> <p>– wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię</p>	<p>– zna datę największego nalotu niemieckiego na Wielką Brytanię (15 IX 1940)</p> <p>– wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce</p>	<p>– zna datę nalotu na Coventry (XI 1940)</p> <p>– identyfikuje postacie: Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Zygałskiego</p> <p>– omawia założenia niemieckiego planu</p>	<p>– wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Niemiec w bitwie o Anglię</p> <p>– ocenia wkład polskich lotników w walki o Wielką Brytanię</p>

					z Niemcami – przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii	inwazji na Wielką Brytanię – porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie bitwy o Anglię	
3. Wojna III Rzeszy z ZSRS	1. Atak niemiecki na ZSRS 2. Wielka Wojna Ojczyźniana 3. Bitwa o Moskwę 4. Przełomowe wydarzenia na froncie wschodnim 5. Losy jeńców sowieckich	XXXIII.1 XXXIII.3	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan „Barbarossa”, Wielka Wojna Ojczyźniana – zna datę agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941) – omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej	– wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem – wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki	– wyjaśnia znaczenie terminu blokada Leningradu – identyfikuje postać Georgija Żukowa – wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r. – przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej	– zna daty: blokady Leningradu (1941–1944), bitwy o Moskwę (XI–XII 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943), bitwy na Łuku Kurskim (VII 1943) – przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943 – przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich	– wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS – wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS
4. Polityka okupacyjna III Rzeszy	1. Polityka niemiecka wobec ziem okupowanych 2. Ruch oporu	XXXIII.2	– wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz	– przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej	– wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń	– wyjaśnia znaczenie terminów: szmalcownicy, Babi	– omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu

	<p>w okupowanej Europie</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Polityka niemiecka wobec Żydów 4. Holokaust 5. Niemieckie obozy koncentracyjne i obozy zagłady 6. Postawy wobec Holokaustu 		<p>koncentracyjny, pacyfikacja, gwiazda Dawida, obóz zagłady</p> <p>– identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej</p>	<p>realizacji, szczególnie wobec Żydów</p> <p>– omawia bilans Holokaustu</p>	<p>życiowa” (Lebensraum), Generalny Plan Wschodni, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, Szosa, „Żegota”</p> <p>– charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec</p> <p>– wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu</p> <p>– wyjaśnia, jakimi sposobami ludność obszarów okupowanych przez Niemców niosła pomoc Żydom</p>	<p>Jar, Ponary</p> <p>– zna datę konferencji w Wannsee (I 1942)</p> <p>– identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Josipa Broza-Tity</p> <p>– wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie</p> <p>– porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców</p> <p>– przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów</p>	<p>i niemieckich agresorów</p> <p>– ocenia postawy wobec Holokaustu</p>
5. Wojna poza Europą	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walki w Afryce Północnej 2. Wojna na Atlantyku 3. Przystąpienie Japonii i USA do wojny 4. Ofensywa 	<p>XXXIII.1 XXXIII.3</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, konwój, Enigma, lotniskowiec, pancernik</p> <p>– zna datę ataku Japonii na USA (7 XII)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o Atlantyk, wilcze stada</p> <p>– identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta,</p>	<p>– wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne</p> <p>– wyjaśnia, na czym</p>	<p>– zna daty: bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943)</p>	<p>– omawia działania wojenne na morzach i oceanach</p> <p>– ocenia konsekwencje włączenia się USA do</p>

	japońska w Azji		1941)	Erwina Rommla	<p>polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway, oraz lokalizuje je na mapie</p> <p>– wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej</p>	<p>– identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery'ego, Dwighta Eisenhowera</p> <p>– wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r.</p> <p>– przedstawia przebieg walk w Afryce</p> <p>– charakteryzuje ekspansję japońską w Azji</p>	<p>wojny</p> <p>– przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na morzach i oceanach</p>
6. Droga do zwycięstwa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początek Wielkiej Koalicji 2. Walki na Sycylii i we Włoszech 3. Konferencja Wielkiej Trójki 4. Otwarcie drugiego frontu w Europie 5. Koniec wojny w Europie 6. Walki na Dalekim Wschodzie 	<p>XXXIII.1</p> <p>XXXIII.3</p> <p>XXXIII.4</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: izolacjonizm, Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, konferencja w Teheranie</p> <p>– zna daty: konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), desantu aliantów w Normandii (VI 1944), konferencji jaltańskiej (II 1945),</p>	– wyjaśnia genezę i cele Wielkiej Koalicji	– przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie i Jałcie	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Lend-Lease Act</i>, operacja „Market Garden”, operacja „Bagration”, taktyka żabich skoków, kamikadze</p> <p>– zna daty: podpisania Karty atlantyckiej (VIII 1941 r.), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943),</p>	<p>– przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej</p> <p>– ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii</p>

			<p>bezwartunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945), zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (VIII 1945), bezwartunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Harry’ego Trumana</p>			<p>ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944 i I 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Douglasa MacArthura, Bernarda Montgomery’ego</p> <p>– charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej</p> <p>– charakteryzuje działania na frontach w latach 1944–1945</p>	
Rozdział II: Polacy podczas II wojny światowej							
1. Dwie okupacje	<p>1. Podział ziem polskich</p> <p>2. Okupacja niemiecka</p> <p>3. Terror hitlerowski</p> <p>4. Okupacja sowiecka</p> <p>5. Deportacje w głąb ZSRS</p>	<p>XXXIV.1</p> <p>XXXIV.2</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, sowietyzacja, łapanka, wysiedlenia, deportacja, akcja „AB”</p>	<p>– wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką, miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsytek</p>	<p>– zna datę podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939)</p> <p>– podaje przykłady terroru</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, volkslista, gadzinówka, Akcja Specjalna</p>	<p>– porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec społeczeństwa polskiego</p>

	6. Zbrodnia katyńska		– zna datę zbrodni katyńskiej (IV–V 1940)	i kaźni ludności polskiej w ZSRS – charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej	niemieckiego i sowieckiego (Palmiry, kaźń profesorów krakowskich i lwowskich, Katyń) – omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej	„Kraków”, „granatowa” policja, Pawiak – identyfikuje postać Hansa Franka – przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją – przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie – przedstawia cele deportacji Polaków w głąb ZSRS	
--	----------------------	--	---	--	---	---	--

<p>2. Władze polskie na uchodźstwie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie polskiego rządu na emigracji 2. Armia Polska na Zachodzie 3. Polacy na frontach II wojny światowej 4. Relacje polsko-sowieckie 5. Armia Andersa w ZSRS 6. Sprawa katyńska 7. Śmierć generała Sikorskiego 	<p>XXXIV.2 XXXV.1</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: rząd emigracyjny, układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska</p> <p>– zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (VII 1941)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, katastrofa gibraltarska</p> <p>– wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie</p>	<p>– omawia postanowienia układu Sikorski–Majski</p> <p>– wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, Monte Cassino, Falaise, Arnhem, Berlin, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku)</p>	<p>– zna daty: walk o Narwik (1940), walk o Tobruk (1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (VII 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie</p> <p>- omawia okoliczności powstania układu</p>	<p>– omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej</p> <p>– omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej</p> <p>– przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych</p>
---	---	---------------------------	--	---	--	---	---

						<p>Sikorski–Majski</p> <p>– opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii Andersa</p> <p>– wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej</p>	
TSW – Kim był kapral Wojtek?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak Wojtek został żołnierzem? 2. Niedźwiedzie zadania bojowe 3. Niedźwiedź cywil 	XXXV.2	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu żołd</p> <p>– identyfikuje postacie: gen. Władysława Andersa, kaprala Wojtka</p>	<p>– przedstawia okoliczności przygarnięcia niedźwiadka przez polskich żołnierzy</p> <p>– opisuje prace, które pomagał wykonywać niedźwiedź Wojtek</p>	– opisuje trasę, którą przemierzyła armia Andersa	<p>– omawia powojenne losy niedźwiedzia Wojtka</p> <p>– tłumaczy, dlaczego niedźwiedź Wojtek nie trafił po wojnie do Polski</p>	
3. Polskie Państwo Podziemne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki działalności konspiracyjnej 2. Powstanie Armii Krajowej 3. Działalność polskiego podziemia 4. Polskie Państwo Podziemne 	XXIV.4	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Armia Krajowa (AK), Szare Szeregi</p> <p>– zna datę powstania AK (II 1942)</p> <p>– identyfikuje postacie: Stefana</p>	<p>– wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki</p> <p>– przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Delegatura Rządu RP na Kraj, sabotaż</p> <p>– wymienia sfery działalności</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: cichociemni, dywersja, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa</p> <p>– zna daty:</p>	<p>– charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją</p>

			Roweckiego „Grotą”, Tadeusza Komorowskiego „Bora”		Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa	powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939), akcji pod Arsenałem (1943), zamachu na F. Kutschere (II 1944) – identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Jana Bytnara „Rudego”, Jana Karskiego, Jana Nowaka- -Jeziorańskiego – wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj – wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ/AK	
TSW – Akcje polskiego ruchu oporu	1. Kedyw 2. Akcja pod Arsenałem 3. Akcja „Główki”	XXXIV.4	– wyjaśnia znaczenie terminów: sabotaż, dywersja – identyfikuje postacie: Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”,	– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenałem, zamach na F. Kutschere, Kedyw – zna daty: akcji pod Arsenałem (III 1943), zamachu na	– przedstawia przyczyny i skutki zamachu na F. Kutschere – podaje przyczyny i skutki akcji pod Arsenałem – przedstawia	– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenałem („Meksyk II”), akcja „Główki” – zna daty: decyzji AK o przejściu od	– omawia przebieg akcji pod Arsenałem oraz zamachu na F. Kutschere – wyjaśnia, jakie represje spotkały Polaków za przeprowadzenie

			Franza Kutschery	F. Kutschere (II 1944)	metody działania Kedywu	biernego oporu do ograniczonej walki z okupantem (1942) – identyfikuje postać Emila Fieldorfa „Nila”	akcji pod Arsenalem – ocenia zaangażowanie młodych ludzi w walce z okupantem
4. Społeczeństwo polskie pod okupacją	4. Postawa Polaków wobec okupantów 5. Zagłada polskich Żydów 6. Powstanie w getcie warszawskim 7. Polacy wobec Holokaustu 8. Rzeź wołyńska	XXXIV.1 XXXIV.2 XXXIV.3	– wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska – zna daty: wybuchu powstania w getcie warszawskim (IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943)	– identyfikuje postacie: Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego – wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego	– wymienia znaczenie terminów: szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne – identyfikuje postacie: Jana Karskiego, Stepana Bandery – omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki	– wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich – charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy – opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu – opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim	– przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu – ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów
5. Akcja „Burza” i powstanie	1. Akcja „Burza” i jej przebieg 2. Przyczyny wybuchu	XXXIV.5	– wyjaśnia znaczenie terminów: godzina „W”, plan „Burza”,	– identyfikuje postacie: Tadeusza Komorowskiego	– przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania	– wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Ostra	– opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich

warszawskie	<p>powstania warszawskiego</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Wybuch powstania 4. Powstanie warszawskie 5. Skutki powstania 		<p>zrzuty</p> <p>– zna daty wybuchu i upadku powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944)</p>	<p>„Bora”</p> <p>– przedstawia założenia planu „Burza”</p>	warszawskiego	<p>Brama”</p> <p>– zna datę operacji „Ostra Brama” (VII 1944)</p> <p>– omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie</p> <p>– charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego</p>	<p>– omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego</p> <p>– ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną</p> <p>– ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego</p>
6. Sprawa polska pod koniec wojny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polska Lubelska 2. Wielka Trójka a sprawa polska 3. Represje wobec Polskiego Państwa Podziemnego 4. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej 	<p>XXXV.3 XXXVII.1</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa, Manifest PKWN, Polska Lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN)</p> <p>– zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (VII 1944), konferencji w Jałcie (II 1945)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu proces szesnastu</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego</p> <p>– wymienia postanowienia konferencji w Teheranie oraz w Jałcie dotyczące Polski</p>	<p>– zna daty: rozwiązania AK (I 1945), procesu szesnastu (VI 1945), powstania TRJN (VI 1945)</p> <p>– omawia okoliczności i skutki powstania TRJN</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Niepodległość („NIE”)</p> <p>– identyfikuje postać Edwarda Osóbki-Morawskiego</p> <p>– przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce</p>	<p>– ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej</p>

						<p>przez komunistów</p> <p>– podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie</p> <p>– opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego</p>	
Rozdział III: Świat po II wojnie światowej							
1. Początek zimnej wojny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skutki II wojny światowej 2. Konferencja w Poczdamie i procesy norymberskie 3. Powstanie ONZ 4. Ekspansja komunizmu w Europie 5. Zimna wojna i doktryna Trumana 6. Kryzys berliński 7. Powstanie dwóch państw niemieckich 8. Powstanie NATO 	<p>XXXIII.4</p> <p>XXXVI.1</p> <p>XXXVI.2</p> <p>XXXVI.3</p> <p>XXXVI.4</p> <p>XXXVI.7</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów:</p> <p>Organizacja Narodów Zjednoczonych, układ dwubiegunowy, Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa okupacyjna, żelazna kurtyna, blokada Berlina Zachodniego, NATO, mur berliński, reparacje wojenne</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana</p> <p>– wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: procesy norymberskie, plan Marshalla, doktryna Trumana</p> <p>– zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948), powstania RFN i NRD (1949), powstania NATO (1949), budowy muru berlińskiego (1961)</p>	<p>– identyfikuje postacie: George’a Marshalla</p> <p>– wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie</p> <p>– przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich</p> <p>– wskazuje okoliczności powstania NATO</p>	<p>– opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Karta Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, powstanie berlińskie, cztery D: denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie</p> <p>– ocenia znaczenie powstania ONZ</p> <p>– ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec</p>

			i wschodni	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń – wyjaśnia, czym była zimna wojna 		<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), ogłoszenia planu Marshalla (1947), przemówienia W. Churchilla w Fulton (1946), ogłoszenia doktryny Trumana (1947), blokady Berlina Zachodniego (1948-1949) – przedstawia polityczne skutki II wojny światowej – wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego 	
TSW – Mur berliński	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miasto podzielone żelazną kurtyną 2. Ucieczka do lepszego świata 3. Solidarni z berlińczykami 4. Upadek muru 	XXXVI.7	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu mur berliński – zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961), zjednoczenia Niemiec (1990) 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Helmuta Kohla – wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego ludzie uciekali do Berlina Zachodniego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia okoliczności upadku muru berlińskiego – wyjaśnia znaczenie terminu Checkpoint Charlie – zna datę wydarzeń przy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę w komunistycznej propagandzie odgrywał mur berliński – wyjaśnia, w jaki sposób międzynarodowa opinia publiczna

						<p>Checkpoint Charlie (1961)</p> <p>– identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy’ego, Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa</p> <p>– opisuje, jak budowano mur berliński</p>	<p>zareagowała na budowę muru berlińskiego</p> <p>– ocenia znaczenie, jakie dla podzielonego Berlina miały wizyty prezydentów USA – J.F. Kennedy’ego i R. Reagana</p>
2. Za żelazną kurtyną	<ol style="list-style-type: none"> 1. ZSRS po II wojnie światowej 2. Kraje demokracji ludowej 3. Odwilż w bloku wschodnim 4. Układ Warszawski 5. Powstanie węgierskie w 1956 r. 6. Polityka odprężenia 	<p>XXXVI.4</p> <p>XXXVI.5</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: supermocarstwo, kraje demokracji ludowej, odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski</p> <p>– zna datę śmierci J. Stalina (1953)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu powstanie węgierskie</p> <p>– zna datę powstania węgierskiego (X 1956)</p> <p>– identyfikuje postać Nikity Chruszczowa</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG)</p> <p>– wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej</p> <p>– omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego</p>	<p>– zna daty: powstania RWPG (1949), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (1956)</p> <p>– identyfikuje postać Imre Nagya</p> <p>– przedstawia najważniejsze tezy referatu</p> <p>N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje wygłoszenia tego przemówienia</p> <p>– wymienia</p>	<p>– charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina</p> <p>– charakteryzuje sposób sprawowania władzy i politykę prowadzoną przez N. Chruszczowa</p> <p>– wymienia przejawy odprężenia w relacjach międzynarodowych w latach 1953–1960</p>

						<p>przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r.</p> <p>– przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r.</p>	
3. Rozpad systemu kolonialnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojna domowa w Chinach 2. Polityka wewnętrzna Mao Zedonga 3. Wojna w Korei 4. Rozpad systemu kolonialnego 5. Klęska Francji w Indochinach 6. Powstanie Indii i Pakistanu 7. Upadek kolonializmu w Afryce 8. Kraje Trzeciego Świata 	<p>XXXVI.6 XXXVI.9</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna, dekolonizacja, Trzeci Świat, Rok Afryki</p> <p>– zna daty: wojny w Korei (1950–1953), Roku Afryki (1960)</p> <p>– wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu metoda biernego oporu</p> <p>– identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Mahatmy Gandhiego</p> <p>– wskazuje na mapie Koreę, Wietnam, Chiny, Indie, Pakistan</p> <p>– przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji</p>	<p>– omawia sposoby realizacji i skutki Wielkiego Skoku w Chinach</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach</p>	<p>– zna datę powstania Chińskiej Republiki Ludowej (1949)</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: czerwona książeczka, neokolonializm</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej</p> <p>– opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, szczególnie uwzględniając stosunek władzy do</p>	<p>– przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei</p> <p>– opisuje proces dekolonizacji Indochin</p> <p>– charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce</p> <p>– charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości</p> <p>– omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny</p> <p>– ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie</p>

						<p>jednostki</p> <p>– opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga</p> <p>– podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego</p> <p>– przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach</p>	dekolonizacji Indii
4. Konflikt na Bliskim Wschodzie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie państwa Izrael 2. Kryzys sueski 3. Wojna sześciodniowa i Jom Kippur 4. Konflikt palestyński pod koniec XX w. 5. Rewolucja islamska w Iranie 6. I wojna w Zatoce Perskiej 	XXXVI.8	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, syjonizm</p> <p>– zna daty: powstania Izraela (1948), rewolucji islamskiej w Iranie (1979), I wojny w Zatoce Perskiej (1990)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: konflikt żydowsko-palestyński, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata, Ruhollaha Chomejniego</p> <p>– wskazuje na mapie</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Autonomia Palestyńska, operacja „Pustynna burza”</p> <p>– wymienia przyczyny i skutki konfliktów izraelsko-arabskich</p> <p>– przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael</p>	<p>– zna daty: wojny o niepodległość Izraela (1948–1949), wojny izraelsko-egipskiej (1956), wojny sześciodniowej (1967), wojny Jom Kippur (1973), porozumienia z Oslo (1993)</p> <p>– identyfikuje postacie: Gamala Abdela Nasera, Saddama Husajna</p>	<p>– ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu</p> <p>– ocenia rolę mocarstw światowych w konflikcie bliskowschodnim</p> <p>– charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestyńskiego</p>

				rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej		<ul style="list-style-type: none"> – omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości – opisuje charakter konfliktu bliskowschodniego – omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej – przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie 	
5. Zimna wojna i wyścig zbrojeń	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rywalizacja Wschód–Zachód 2. Kryzys kubański 3. Wojna w Wietnamie 4. Rywalizacja w kosmosie 5. Rządy Breżniewa 6. Praska Wiosna 1968 r. 	XXXVI.5 XXXVI.7	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wyścig zbrojeń, odprężenie – identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Fidela Castro, Johna F. Kennedy’ego, Leonida Breżniewa 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, Praska Wiosna – zna daty: wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (1962), Praskiej Wiosny (1968) – wyjaśnia, na czym 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1957), lądowania na Księżycu (1969) – przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego – omawia 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Aleksandra Dubčeka, Pol Pota – omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w. 	– omawia wpływ ZSRS na świecie i ocenia ich polityczne konsekwencje

				<p>polegała rywalizacja (zimna wojna) między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu</p>	<p>przyczyny i skutki Praskiej Wiosny</p>	<p>– przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie</p> <p>– wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji</p>	
<p>6. Droga ku wspólnej Europie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Demokratyzacja Europy Zachodniej 2. Upadek europejskich dyktatur 3. Początek integracji europejskiej 4. Powstanie EWG i Euratomu 5. Powstanie Unii Europejskiej 	<p>XXXVI.12</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Unia Europejska, euro</p> <p>– zna datę powstania Unii Europejskiej w wyniku zawarcia traktatu z Maastricht (1992)</p> <p>– podaje przyczyny integracji europejskiej</p> <p>– identyfikuje postać Roberta Schumana</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Euratom, układ z Schengen, traktat z Maastricht</p> <p>– zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957)</p>	<p>– zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), podpisania układu w Schengen (1985)</p> <p>– identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida de Gasperiego</p> <p>– wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG oraz państwa należące do UE</p> <p>– wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europejska, Beneluks, unia celna</p> <p>– przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej</p>	<p>– wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG</p> <p>– omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej</p> <p>– ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej</p>

					Zachodniej po II wojnie światowej		
7. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX w.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewolucja obyczajowa 2. Ruchy kontestatorskie 3. Bunty studenckie 4. Prawa kobiet 5. Terroryzm polityczny 6. Walka z segregacją rasową w USA 7. Sobór watykański II 	XXXVI.13	– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja obyczajowa, ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę obrad soboru watykańskiego II (1962–1965) – identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę buntów studenckich we Francji (1968) – przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w. – omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60. – wymienia hasła ruchów kontestatorskich – wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA – wymienia skutki obrad soboru watykańskiego II – prezentuje poglądy ruchów walczących o prawa kobiet w XX w. – omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich – opisuje walkę o równouprawnienie rasowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kontrkultura, laicyzacja, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny – omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich i pacyfistycznych – wymienia przejawy terroryzmu politycznego – ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w. – ocenia znaczenie reform soboru watykańskiego II

						– wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70.	
Rozdział IV: Polska po II wojnie światowej							
1. Początki władzy komunistów w Polsce	1. Nowa Polska 2. Polacy wobec komunistów 3. Referendum ludowe w 1946 r. 4. Sfałszowane wybory w 1947 r. 5. Podziemie antykomunistyczne 6. Przemiany gospodarcze	XXXIII.5 XXXVII.1 XXXVII.2	– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, przesiedlenia ludności, Polska Partia Robotnicza, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), żołnierze niezłomni (wyklęci)	– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja „Wisła”, referendum ludowe, demokracja ludowa, reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu – zna daty: referendum ludowego (1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (1947) – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki” – wskazuje na mapie	– wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Bezpieczeństwa (UB), cenzura przewencyjna, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN), bitwa o handel – identyfikuje postać Józefa Franczaka „Lalusia” – przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej – opisuje metody, dzięki którym	– charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej – przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego – przedstawia realia funkcjonowania podziemia niepodległościowego – przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów – przytacza metody	– ocenia postawę żołnierzy wyklętych – ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu – podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie – omawia przebieg odbudowy Warszawy – określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu

				granice Polski po II wojnie światowej, kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich	komuniści zdobyli władzę w Polsce	terroru stosowane przez komunistów	
TSW – Jak Polacy zasiedlali Ziemie Odzyskane?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przejmowanie kontroli 2. Napływ osadników 3. Zagospodarowywanie Ziem Odzyskanych 4. <i>Sami swoi</i> 	XXXVII.1 XXXVIII.1	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, szabrownictwo</p> <p>– zna daty: początku napływu osadników na Ziemie Odzyskane (1945), akcji „Wisła” (1947)</p>	<p>– omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemiami Odzyskanymi przez Polaków</p> <p>– wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych</p>	<p>– omawia przyczyny napływu osadników na Ziemie Odzyskane</p> <p>– przedstawia postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych</p>	<p>– wyjaśnia, jak propaganda komunistyczna propagowała ideę Ziem Odzyskanych</p> <p>– wyjaśnia, jak władze polskie traktowały Niemców zamieszkujących Ziemie Odzyskane</p> <p>– przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziem Odzyskanych z Polską</p> <p>– wymienia przykłady filmów o losach Ziem Odzyskanych i ich mieszkańcach</p>	– ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziem Odzyskanych
2. Polska w czasach stalinizmu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie PZPR 2. Przemiany gospodarczo- 	XXXVIII.1 XXXVIII.2	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan sześcioletni,	– zna datę planu sześcioletniego	– przedstawia okoliczności	– ocenia kult jednostki w Polsce

	<ul style="list-style-type: none"> 3. -społeczne Próba kolektywizacji rolnictwa 4. Okres stalinizmu w Polsce (1948–1956) 5. Socrealizm 6. Konstytucja stalinowska 1952 r. 7. Walka z Kościołem katolickim 		<p>Robotnicza (PZPR), system monopartyjny, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL), system centralnego sterowania gospodarką, Państwowe Gospodarstwa Rolne</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta</p>	<p>kolektywizacja, stalinizm, socrealizm</p> <p>– zna daty: powstania PZPR (1948), przyjęcia Konstytucji PRL (1952)</p> <p>– podaje założenia planu sześcioletniego</p>	<p>(1950–1955)</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „wyścig pracy”, przodownik pracy, kułak</p> <p>– podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim</p> <p>– wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej</p>	<p>powstania PZPR</p> <p>– przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego</p> <p>– omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu</p> <p>– przedstawia założenia Konstytucji PRL z 1952 r.</p> <p>– opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła</p>	<p>w okresie stalinizmu</p>
<p>3. Czasy Gomułki (1956–1970)</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. PRL po śmierci Stalina 2. Poznański Czerwiec 3. Rządy Gomułki – mała stabilizacja 4. Spór z Kościołem 5. Marzec 1968 r. 6. Grudzień 1970 r. 	<p>XXXVIII.3 XXXIX.1 XXXIX.2 XXXIX.3 XXXIX.4</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa, mała stabilizacja, obchody Tysiąclecia Chrztu Polski</p> <p>– zna daty: śmierci J. Stalina (1953),</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: poznański Czerwiec, „polska droga do socjalizmu”, Marzec 1968 r., Grudzień 1970 r.</p> <p>– zna daty: wydarzeń poznańskich (VI 1956), polskiego Października</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny i skutki oraz opisuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r.</p> <p>– omawia przejawy odwilży</p>	<p>– zna datę wystosowania listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965)</p> <p>– identyfikuje postać Romka Strzałkowskiego</p>	<p>– ocenia postawę W. Gomułki wobec wydarzeń poznańskich</p> <p>– ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.</p> <p>– ocenia rolę Kościoła katolickiego</p>

			<p>obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, kardynała Stefana Wyszyńskiego</p> <p>– prezentuje okoliczności dojścia W. Gomułki do władzy</p>	<p>(X 1956), wydarzeń marcowych (III 1968), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (XII 1970)</p> <p>– charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL</p>	<p>październikowej w Polsce</p> <p>– przedstawia przebieg obchodów milenijnych</p>	<p>– omawia proces odwilży</p> <p>– charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemitkiej w Polsce w 1968 r.</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>List 34</i>, <i>Zmotoryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej (ZOMO)</i></p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r.</p>	<p>i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL</p> <p>– wymienia przedstawicieli polskiej szkoły filmowej</p> <p>– opisuje normalizację stosunków między Polską a Republiką Federalną Niemiec</p>
4. Polska w czasach Gierka	<ol style="list-style-type: none"> 1. „Druga Polska” Edwarda Gierka 2. Życie na kredyt 3. Życie codzienne w PRL 4. Propaganda 	<p>XXXIX.2</p> <p>XXXIX.3</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „druga Polska”, propaganda sukcesu</p> <p>– identyfikuje postać</p>	<p>– wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka</p> <p>– opisuje życie codzienne w czasach</p>	<p>– zna datę nowelizacji Konstytucji PRL (1976)</p> <p>– omawia wpływ</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego</p>	<p>– ocenia okres rządów E. Gierka</p>

	5. sukcesu Nowelizacja konstytucji		Edwarda Gierka – przedstawia przemiany w życiu codziennym Polaków za rządów E. Gierka	PRL	zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa – wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka	niepokoju – identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera – wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka nie przyniosła spodziewanych rezultatów – przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r. – przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków	
Rozdział V: Upadek komunizmu							
1. Początki opozycji demokratycz- nej w Polsce	1. Czerwiec 1976 r. 2. Powstanie opozycji antykomunistycz- nej	XXXIX.4 XXXIX.5 XXXIX.6	– wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Obrony Robotników	– wyjaśnia znaczenie terminu Czerwiec 1976 r.	– opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych	– wyjaśnia znaczenie terminów: drugi obieg, Wolne	– wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu

	<p>3. Rozwój opozycji</p> <p>4. Papież Polak</p>		<p>(KOR)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Pawła II, Jacka Kuronia</p>	<p>– zna daty: wydarzeń czerwcowych (1976), powstania KOR (1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978), pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (1979)</p>	<p>w 1976 r.</p> <p>– określa cele i opisuje działalność KOR-u</p> <p>– wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce</p>	<p>Związki Zawodowe (WZZ)</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława Pyjasa, Jana Józefa Lipskiego, Antoniego Macierewicza, Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego</p> <p>– przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce</p> <p>– charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.</p>	<p>niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne</p>
<p>2. Powstanie „Solidarności”</p>	<p>1. Strajki sierpniowe w 1980 r.</p> <p>2. Utworzenie NSZZ „Solidarność”</p> <p>3. Na drodze do konfrontacji</p>	<p>XXXIX.7</p> <p>XXXIX.8</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, 21 postulatów „Solidarności”, NSZZ „Solidarność”</p> <p>– zna datę strajków sierpniowych (VIII 1980), porozumień</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, porozumienia sierpniowe</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki strajków</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności”</p> <p>– omawia przebieg wydarzeń</p>	<p>– zna daty: powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980), zamachu na Jana Pawła II (V 1981)</p> <p>– identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza,</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją</p>

			<p>sierpniowych z Gdańska (31 VIII 1980)</p> <p>– identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz</p>	<p>sierpniowych w 1980 r.</p>	<p>sierpniowych</p>	<p>Andrzeja Gwiazdy, Mehmeta Alego Ağcy</p> <p>– omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności”</p> <p>– przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.</p>	
<p>3. Stan wojenny w Polsce</p>	<p>1. Wprowadzenie stanu wojennego</p> <p>2. Internowanie opozycjonistów</p> <p>3. Reakcja społeczeństwa</p> <p>4. Ostatnie lata PRL</p>	<p>XL.1</p> <p>XL.2</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), internowanie</p> <p>– zna datę wprowadzenia stanu wojennego (13 XII 1981)</p> <p>– identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, Jerzego Popiełuszki</p>	<p>– przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce</p>	<p>– charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce</p>	<p>– zna daty: pacyfikacji kopalni „Wujek” (XII 1981), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984)</p> <p>– przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego, w tym przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie</p> <p>– charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu</p>	<p>– ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego</p>

						<p>wojennego</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny – wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce 	
<p>TSW – Jak Pomarańczowa Alternatywa walczyła z komunizmem?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki Pomarańczowej Alternatywy 2. Pomarańczowa Alternatywa w akcji 3. Działalność po Okrągłym Stole 	<p>XL.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Pomarańczowa Alternatywa 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: szczytu aktywności ulicznej Pomarańczowej Alternatywy (1987–1988), końca działalności Pomarańczowej Alternatywy (1990) – identyfikuje postać Waldemara Fydrycha 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie idee przyświecały Pomarańczowej Alternatywie – wymienia przykłady akcji Pomarańczowej Alternatywy 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Krzysztofa Skiby – zna daty pierwszych akcji ulicznych Pomarańczowej Alternatywy (1981) – przedstawia okoliczności powstania Pomarańczowej Alternatywy – wyjaśnia, jak władze reagowały na akcje Pomarańczowej Alternatywy – omawia działalność 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ Pomarańczowej Alternatywy na kształtowanie postaw antykomunistycznych i obalenie komunizmu

						Pomarańczowej Alternatywy po Okrągłym Stole	
4. Rozpad bloku wschodniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kryzys ZSRS 2. Ronald Reagan prezydentem USA 3. Próby reform w ZSRS 4. Jesień Ludów 5. Rozpad ZSRS 	<p>XXXVI.10 XXXVI.11</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Jesień Ludów</p> <p>– identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Václava Havla</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: aksamitna rewolucja, <i>perestrojka</i>, <i>glasnost</i></p> <p>– zna daty: obalenia komunizmu w europejskich państwach bloku wschodniego (1989–1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozpadu ZSRS (1991)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu pucz Janajewa</p> <p>– identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Giennadija Janajewa</p> <p>– przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w.</p> <p>– wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS</p>	<p>– zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez Gorbaczowa (1985), puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991), rozwiązania ZSRS (XII 1991)</p> <p>– charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej</p> <p>– charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego</p> <p>– omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie</p>	<p>– ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej – przedstawia rolę Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego</p> <p>– wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne</p>

						niepodległych państw w Europie – wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego	
5. Początek III Rzeczypospolitej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obrady Okrągłego Stołu 2. Wybory czerwcowe w 1989 r. 3. „Wasz prezydent, nasz premier” 4. Budowa III Rzeczypospolitej 	XL.3 XLI.1	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe</p> <p>– zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989)</p> <p>– identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego, Tadeusza Mazowieckiego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy</p> <p>– zna datę powołania rządu T. Mazowieckiego (1989)</p>	<p>– podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu</p> <p>– przedstawia następstwa wyborów czerwcowych</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „gruba linia”/„gruba kreska”, ustalenia z Magdalenki</p> <p>– zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989)</p> <p>– identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Bronisława Geremka, Krzysztofa Skubiszewskiego</p> <p>– omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu</p> <p>– przedstawia</p>	– ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce

						reformy rządu T. Mazowieckiego	
rozdział VI: Polska i świat w nowej epoce							
1. Europa po rozpadzie ZSRS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa na przełomie XX i XXI w. 2. Powrót mocarstwowych ambicji Rosji 3. Kraje postsowieckie 4. Wojna w byłej Jugosławii 5. Masakra w Srebrenicy 	<p>XXXVI.10 XXXVI.11</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Wspólnota Niepodległych Państw (WNP), kraj postsowiecki</p> <p>– identyfikuje postacie: Billa Clintona, Borysa Jelcyna, Władimira Putina</p>	<p>– zna daty: powstania Wspólnoty Niepodległych Państw (1991), wejścia Polski, Czech i Węgier do NATO (1999), rozpadu Jugosławii (1991–1992)</p> <p>– przedstawia okoliczności wstąpienia Polski, Czech i Węgier do NATO</p>	<p>– charakteryzuje rządy W. Putina w Rosji</p> <p>– wymienia problemy, z jakimi spotkały się podczas transformacji ustrojowej kraje postsowieckie</p> <p>– prezentuje skutki rozpadu Jugosławii</p>	<p>– zna daty: wojny w Jugosławii (1991–1995), I wojny czeczeńskiej (1994–1996), ludobójstwa w Srebrenicy (1995), porozumienia w Dayton (XI 1995), II wojny czeczeńskiej (1999–2009), rewolucji róż (2003), wojny o Osetię Południową (2008), Euromajdanu (2013–2014)</p> <p>– identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenki, Micheila Saakaszwilego, Dżochara Dudajewa</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej</p>	<p>– omawia sytuację polityczną Ukrainy i Gruzji</p> <p>– ocenia rolę W. Putina w przywracaniu Rosji roli mocarstwa</p>

						Jugosławii i Czeczenii – charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie	
TSW – Terroryzm czeczeński	1. Pierwsze zamachy 2. Śmierć w teatrze 3. Atak na szkołę	XXXVI.10	– wyjaśnia znaczenie terminu terroryzm – zna datę zamachu na szkołę w Bieśłanie (2004)	– wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego	– wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników czeczeńskich	– zna daty: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995), zamachu w teatrze na Dubrowce (2002) – identyfikuje postać Szamila Basajewa – omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku – opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Bieśłanie – opisuje działania	– ocenia postawy bojowników czeczeńskich i władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego – omawia skutki społeczne i polityczne zamachów bojowników czeczeńskich

						władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czeczeńskim	
2. Konflikty na świecie po 1989 r.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Daleki Wschód 2. Kraje afrykańskie 3. Współczesne konflikty na świecie 4. Konflikt palestyńsko-izraelski 5. Wojna z terroryzmem 	<p>XXXVI.8 XXXVI.9</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Autonomia Palestyńska, Al-Kaida</p> <p>– zna datę ataku na World Trade Center (11 IX 2001)</p> <p>– identyfikuje postacie: George’a W. Busha, Osamy bin Ladena, Saddama Husajna</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: polityka neokolonializmu, apartheid</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega polityka neokolonializmu i jakie niesie za sobą skutki</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tiananmen, talibowie</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki wojny z terroryzmem po 2001 r.</p>	<p>– zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994), masakry na placu Tiananmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji Krymu (2014)</p> <p>– identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Icchaka Rabina, Szimona Peresa, Baszara al-Asada</p> <p>– przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii w drugiej połowie XX w.</p> <p>– przedstawia przyczyny i charakter wojny w Iraku</p>	<p>– ocenia problem terroryzmu</p> <p>– ocenia wpływ USA na sytuację polityczną współczesnego świata</p> <p>– wyjaśnia, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce</p>
3. Polska	1. Reformy	XLI.1	– wyjaśnia znaczenie	– wyjaśnia znaczenie	– omawia	– wyjaśnia	– ocenia przemiany

w latach 90. XX w.	<p>gospodarcze</p> <p>2. Społeczne koszty przemian ustrojowych</p> <p>3. Rozpad obozu solidarnościowego</p> <p>4. Sytuacja wewnętrzna Polski</p> <p>5. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej</p> <p>6. Plan Balcerowicza i jego skutki</p>	<p>XLI.2</p> <p>XLI.3</p>	<p>terminów:</p> <p>hiperinflacja, gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie</p> <p>– identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego</p>	<p>terminów: plan Balcerowicza, pluralizm polityczny</p> <p>– zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), uchwalenia Konstytucji RP (1997), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005)</p> <p>– wymienia reformy przeprowadzone w 1999 r.</p> <p>– wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej</p>	<p>założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza</p>	<p>znaczenie terminu „wojna na górze”</p> <p>– zna daty: rozwiązania PZPR (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), reformy administracyjnej (1999)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Olszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego, Ryszarda Kaczorowskiego</p> <p>– omawia koszty społeczne reform gospodarczych</p> <p>– charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski</p> <p>– przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej</p> <p>– wyjaśnia przyczyny rozpadu</p>	<p>polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.</p> <p>– omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r.</p>
-----------------------	--	---------------------------	--	---	--	---	---

						obozu solidarnościowego	
4. Polska w NATO i UE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polska polityka zagraniczna 2. Polska w strukturach NATO 3. Polska droga do UE 4. Polskie społeczeństwo wobec Unii 5. Polska w walce z terroryzmem 	<p>XLII.1 XLII.2 XLII.3</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, referendum akcesyjne, Unia Europejska</p> <p>– zna daty: przyjęcia Polski do NATO (1999), wejścia Polski do UE (2004)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu referendum akcesyjne</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE</p> <p>– omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO</p>	<p>– wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE</p> <p>– przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka</p> <p>– zna daty: wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), obecności polskich żołnierzy na wojnach w Afganistanie (od 2002) i Iraku (2003–2008)</p> <p>– określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej</p> <p>– wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO</p>	<p>– ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE</p> <p>– opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem</p> <p>– wymienia korzyści, jakie przyniosły Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO</p>
5. Wyzwania współczesnego świata	<ol style="list-style-type: none"> 1. Globalizacja 2. Rewolucja informacyjna 3. Kultura masowa i amerykańizacja 4. Problemy demograficzne 	<p>XXXVI.13</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: internet, globalizacja, amerykańizacja, kultura masowa</p>	<p>– omawia zalety i wady wprowadzenia nowych środków komunikacji</p> <p>– wyjaśnia, jakie szanse i zagrożenia</p>	<p>– wskazuje cechy współczesnej kultury masowej</p> <p>– opisuje zjawisko amerykańizacji</p> <p>– prezentuje</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: bogata Północ, biedne Południe, „globalna wioska”, Dolina Krzemowa, efekt</p>	<p>– omawia szanse i niebezpieczeństwa dla człowieka wynikające ze współczesnych zmian cywilizacyjnych</p>

	<p>5. Problem migracji</p> <p>6. Przestępczość zorganizowana i terrorizm</p> <p>7. Zagrożenia ekologiczne</p>			<p>niesie za sobą globalizacja</p> <p>– opisuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie</p>	<p>zagrożenia ekologiczne współczesnego świata</p> <p>– omawia przyczyny, kierunki i skutki ruchów migracyjnych we współczesnym świecie</p>	<p>cieplarniany, arabska wiosna, Państwo Islamskie, protokół z Kioto</p> <p>– określa przyczyny i skutki narastania nierówności społecznych we współczesnym świecie</p> <p>– wyjaśnia, jakie zagrożenia niesie za sobą przestępczość zorganizowana</p> <p>– przedstawia działania współczesnego świata na rzecz poprawy stanu ekologicznego naszej planety</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegają kontrasty społeczne we współczesnym świecie</p> <p>– wymienia problemy demograficzne współczesnego</p>	<p>– ocenia skutki amerykanizacji kultury na świecie</p> <p>– omawia zjawisko terrorizmu islamskiego</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki przemian w świecie arabskim w latach 2010–2013</p> <p>– przedstawia działania podejmowane w celu niwelowania problemów demograficznych, społecznych i ekologicznych we współczesnym świecie</p> <p>– przedstawia konsekwencje wzrostu poziomu urbanizacji współczesnego świata</p>
--	---	--	--	---	---	---	---

						świata – wskazuje najważniejsze zagrożenia społeczne współczesnego świata	
--	--	--	--	--	--	---	--